

زره تن

انسان اگر از مناظر جالب دره های سرسبز ؛ رودخانه های پرخروش ، درختان زیبا گلپای رنگارنگ ، شکوفه های رنگین ، کوههای بلند ؛ دریاها و موج ، قطعات ابرها و بالاخره از همه زیباییهای صفحه آسمان و سطح زمین چشم پوشد ، و بمطالعه صفحه وجود خود بپردازد ؛ در این صفحه پر نقش و نگار و کتاب پر اسرار ، عجایبی خواهد دید ، و بمعارفی پی خواهد برد که از عجایب آسمان بلند و زمین پهناور کمتر نیست . عجایبی که عقل را حیران میکند ، معارفی که شاهراه توحید را بروی انسان میکشاید .

راستی علم تشریح برای خواستاران تحقیق و معرفت در زمینه خداشناسی ، چراغی است روشن که دل را فروغ و روشنائی میبخشد .

تشریح وجود خود در آموز [* کین معرفتی است خاطر افروز

* * *

قسمتی از اعضاء بدن « اعضاء حس » نامیده میشوند ، این اعضاء در زندگی ما دارای موقیبت بسیار حساسی میباشد ؛ یعنی همینها هستند که ما را بادنیای خارج مربوط میکنند . اساساً زندگی ما در سایه دیدن مناظر گوناگون ، شنیدن صداها و آهنگهای مختلف تشخیص بویهای مطبوع از غیر مطبوع ؛ چشیدن طعم غذاهای متنوع ؛ و بالاخره احساس گرما و سرما و درد و فشار ، انجام می گیرد ، اینها همه و همه از راه همین اعضاء حس ، ادراک میشوند ، از همین دروازه ها بداخل کشور وجود ما راه پیدا می کنند .

مفرد در حقیقت يك مرکز مغز برای و ستاد فرماندهی بدن است و هر يك از دستگاه های حس یعنی دستگاه بینایی ، شنوایی ، شامه ، ذائقه ، لامسه ، بوسیله رشته هایی از اعصاب

باین مرکز مربوط میشوند و کلیه احساسات بوسیله این دستگاه های پنجگانه بر اعصاب (مغزو مغز تیره) منتقل میگردد.

ما اکنون بتوفیق خداوند بحث خود را در حس لامسه آغاز میکنیم و چون عضو این حس یعنی پوست بدن دارای وظایف و فوائد دیگری نیز هست که با هدف ما مناسبت دارد؛ لذا با نظر وسیعتری قدم بر میداریم:

زره بدن

اطراف مملکت بدن را حصار بنام « پوست » فرا گرفته است؛ این حصار عجیب مرز دنیای سر بسته است که تمام وسائل دفاعی مجهز است، زیرا از طرفی از نفوذ آب و گازها جلو گیری میکند، و همچنین از ورود میکربها مانع میگردد، بعلاوه با موادی که ترشح میکنند میتواند این عوامل زیان بخش را از بین ببرد.

پوست بدن با وجود لطافت و نازکی، نگهبانی است دقیق و مستحفظی است نیرومند که محیط داخلی را از دستبرد تغییرات همیشگی دنیای خارج حفظ می کند. و مرطوب و نرم و قابل کش و فرسوده نشدنی است.

ساختمان پوست - این لباس زیبا و لطیف که در کار گاه قدرت پروردگار بافته شده است، از دو طبقه بوجود آمده یعنی؛ دارای رویه و آستر است که رویه « بشره » و آستر آن « جلد » نامیده میشود.

بشره یا رویه این لباس

در بشره دو قسمت تشخیص داده میشود:

۱ - قسمت خارجی که از سلولهای خشک و سخت ساخته شده و مانند زره محکمی عهده دار حفاظت قسمتهای داخلی بدن است، البته نازکی و ضخامت آن در همه نقاط بدن یکسان نیست، بلکه بر حسب مصالح بدن فرق میکند، چنانکه پوست سر و کف پاها محکمتر و ضخیمتر و مقاومتر در مقابل تأثیرات خارجی بیشتر و قسمت های دیگر نازک تر و لطیف تر است.

برای اینکه این لباس زیبا همیشه با طراوت و شاداب باشد، سلولهای آن بسرعت عوض میشود یعنی همینقدر که سلولها در اثر تماس مداومی که با محیط خارج دارد فرسوده و کهنه شد فرو میریزد، و مأموریت حفاظت بدن را بسلولهای نوین محول می کند.

۲ - قسمت داخلی که طبقه « مالپسکی » نامیده میشود، و رنگهای نژادهای مختلف

بشر ، بتفاوت رنگ این طبقه بستگی دارد ؛ در این طبقه دو چیز جلب توجه میکنند :

یکی آنکه سلولهای این قسمت همیشه در تکثیرند زیرا سلولهای قسمت خارجی « بشره » چنانکه گفتیم دائماً میافتند و سلولهای این قسمت جایگزین آنها میگردند .

دوم موضوع مرمت و رفو کردن است یعنی : وقتی که پوست بدن در ناحیه ای پاره میشود ، این طبقه قسمت پاره شده را بتدریج رفو میکند ، در حقیقت این لباس مانند لباسهای معمولی نیست یعنی طوری است که اگر در یک نقطه ای از آن پارگی رخ دهد ، خودش خودش را رفو و اصلاح میکند .

در سطح خارجی « بشره » شیارهای کم عمق و در بین آنها برجستگیهایی وجود دارد که در کف دست و پا و مخصوصاً سطح داخلی انگشتان کاملاً واضح است ، و در انگشت نگاری برای ثبت آثار انگشتان مورد استفاده قرار میگیرد ؛ آثار انگشتان که از این برجستگیها زوی کاغذ ثبت میشود ، در هر شخص وضع خاصی دارد ؛ و این خود یکی از بهترین وسیله شناسایی افراد از یکدیگر میباشد .

جلد یا آستر این لباس

« جلد » طبقه تحتانی پوست بدن را تشکیل میدهد ، و این طبقه که حکم آستر بشره را دارد عده دار و وظیفه حساستری است یعنی احساس گرما و سرما و نرمی و سختی اجسام و احساس درد و فشار بوسیله آن انجام میگیرد ؛ زیرا رشته های باریکی از اعصاب در این قسمت از پوست در سراسر بدن پراکنده است که هر یک از این هزار رشته باریک مانند یک سیم از دستگاه تلفن بوده اطلاعات را بدستگاه عصبی مرکزی میرسانند .

نباید از این تشبیه یعنی تشبیه شبکه خبر گزاری اعصاب سطح بدن ؛ بدستگاه تلفن خیال کنیم که مطلب بسادگی دستگاه تلفن است ، البته این تشبیه فقط برای بهتر درک کردن مطلب است و الاموضوع بسیار کاملتر و دقیقتر است زیرا : رشته های اعصاب که در سطح بدن وجود دارد از لحاظ ساختمان و وظیفه با یکدیگر فرق دارند : قسمتی از آنها ما مورساندن فشار ؛ و قسمت دیگر به جمع آوری اطلاعات درباره سرما و موظف است ، و دسته دیگر خبر گزار گرما ، و بالاخره دسته ای تأثرات فوق العاده یعنی دردها را بفرستد ، گزارش میدهند .

باینکه سراسر پوست بدن چنانکه گفتیم برای احساس سرما و گرما و لطافت و سختی اجسام و غیر آن موظف است ؛ ولی بعضی از نقاط مانند سر انگشتان طبق مصالح خلقت برای انجام این وظیفه حساس تر و آماده تر میباشد .

وظیفه حیاتی دیگر

پوست بدن علاوه بر اینکه عهده دار وظیفه حفاظت اعضاء داخلی بدن و احساسات است وظیفه دیگری را نیز در راه ادامه حیات ما انجام میدهد؛ زیرا امیدانیم که از جمله مواد سمی که در داخل بدن ما است؛ عرق است؛ گرچه سمیت آن از دراز کمتر است ولی ماندن آن در بدن مضر و خطرناک است و باید دفع شود و الا تولید بیماریهای سخت نموده حتی ممکن است حیات ما را تهدید نماید؛ لذا برای دفع آن وسیله ای با طرز حکیمانه بوجود آمده است:

لوله های بسیار باریکی در سراسر پوست بدن موجود که تعداد آنها در هر سانتیمتر مربع تقریباً دوازده هزار و در تمام بدن از دو تا سه میلیون میرسد، لوله های ناهمبده راههای دفع عرق است، و روی همین جهت نظیف نگهداشتن سطح بدن، بسیار لازم و سرعت و سهولت دفع عرق کمک میکند.

انسان در شبانه روز معادل ششصد تا نهصد گرم عرق دفع میکند یعنی در هر ساعتی سی تا چهل گرم؛ البته مقدار دفع عرق با گرمای محیط خارج و نوع آشامیدنی و کارهای انسان بستگی دارد و ترشح عرق از بدن همیشه پیوسته می گیرد؛ منتها چون ترشح آن در بسیاری از اوقات شدید نیست؛ بنظر نمی رسد، ترشح عرق بطور کلی دارای سه نتیجه است:

۱ - دفع ماده سمی زائد چنانکه گفته شد.

۲ - تنظیم حرارت بکمک تبخیر در سطح بدن: اندازه حرارت بدن انسان مانند سایر حیوانات خون گرم (۱) باید همیشه ثابت باشد، از طرفی هم میدانیم که درجه حرارت محیط زندگی تغییراتی حاصل میکند؛ لذا برای اینکه درجه حرارت بدن همواره ثابت بوده از اندازه معینی تجاوز نکند؛ در وجود انسان عواملی برای تنظیم حرارت مقرر شده که با گرما و سرما مبارزه کرده درجه حرارت را ثابت نگاه میدارند؛ یکی از فوائد ترشح عرق مبارزه با گرما و سرما و تنظیم حرارت بدن است، زیرا عرق در سطح بدن پراکنده شده تبخیر میشود و در نتیجه حرارت را جذب می کند و نمیگذارد در بدن اثر کرده درجه حرارت آن را بالا ببرد.

(۱) دسته ای از جانوران با وجود تغییرات محیط زندگی گرمای بدن خود را همیشه ثابت نگاه میدارند و برای این موضوع در وجود آنها عواملی تهیه شده است، باین دسته از جانوران اصطلاحاً خون گرم میگویند، ولی دسته دیگر از جانوران قادر نیستند حرارت بدن خود را باین طریق حفظ کنند؛ و همیشه حرارت بدن آنها تابع حرارت محیط زندگی آنهاست باین دسته از جانوران؛ جانوران خون سرد نام میگذازند.

هر چه هوا گرمتر شود بوسعت دهانه لوله های نامبرده افزوده شده ترشح عرق بیشتر میشود ، و بعکس در مقابل سرما دهانه لوله ها انقباض مییابد .

۳ - با ترشح عرق ، پوست بدن نرم شده ، حس لمس بهتر صورت میگیرد .

اعلام خطر

یکی دیگر از وظائف مهم پوست آنست که بیماریهای خطرناک درونی (مانند بیماریهای کبد و غیر آن) را آشکار نموده ؛ اطلاع میدهد چون بسیاری از بیماریها در پوست آثار و عوارض مخصوص دارند و پزشکان از مشاهده آن عوارض نتیجه های مثبتی بدست میآورند یعنی به بیماریهای درونی پی میبرند .

منطق دلپذیر قرآن کریم

خواننده متحرم ؛ اینها بود خلاصه اطلاعات مادر باره پوست بدن ؛ از همین حقایق روشن میگردد که در هر قسمتی از وجود ما اسراری است و هر عضوی دارای وظائف حکیمانه ای است که ما را بقدرت و حکمت پروردگار متعال رهبری میکند .

پوست بدن چنانکه گفته شد تنها حصاری است که مملکت بر اسرار و عجبای بدن را حفظ میکند و مرزی است که از ورود انواع دشمنان خطرناک مانع میگردد ، علاوه عهده دار احساساتی است که ما را بادیای خارج مربوط میسازد ، و از طرفی هوا سنج خود کاری است که ضمناً حرارت بدن را تنظیم و تعدیل میکند ؛ و از طرف دیگر مراقب دلسوزی است که ما را از بیماریهای درونی آگاه می نماید ؛ با توجه باین حقایق دلپذیر ، با همیت منطق دلنشین قرآن مجید پی میبریم آنجا که میفرماید : **وفی الارض آیات للموقنین وفی انفسکم افلا تبصرون .**

یعنی : در روی زمین برای اهل یقین دلائل قدرت و حکمت الهی پدیدار است و هم در وجود خودتان نشانه هائی است ؛ آیا بچشم بصیرت نمی نگرید ؟ ﴿ آیه ۲۰ - ۲۱ سوره الذاریات) .